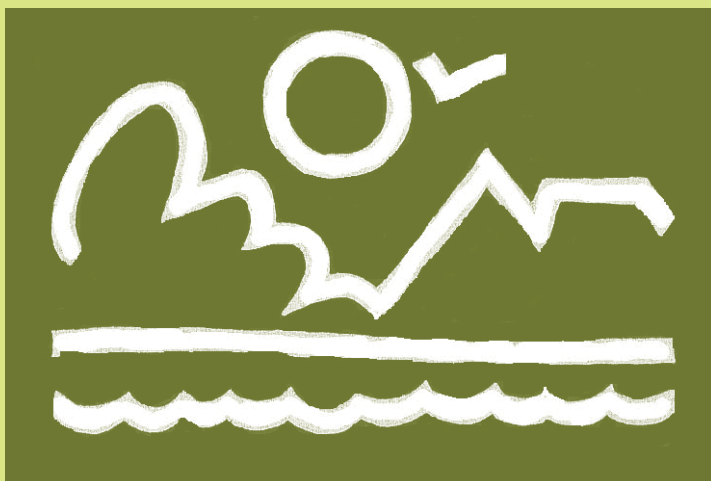

Retouradres : Gilbert Cant
Perstraat 88 9120 Haasdonk

België-Belgique
P.B.
9100 SINT-NIKLAAS 1
3/5052

Afgiftekantoor :
9100 Sint-Niklaas 1

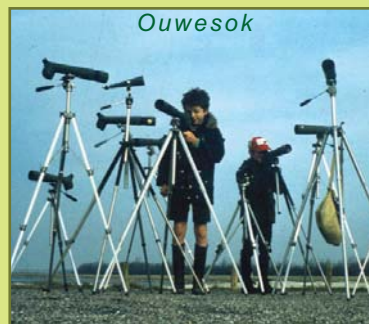
'T GROENE WAASLAND

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift
27ste jaargang - nr 4; september 2007 - nr **151**

N A T U U R E N M I L I E U

Wanneer extra toegangen naar perrons te Sint-Niklaas ??

Ouwesok

Vale Gier

I N H E T W A A S L A N D

Zoals de debatten voor de verkiezingen deden vermoeden, was het breken van de wet op de kernuitstap één van de weinige agendapunten waar de oranje-blauwe onderhandelaars het snel over eens raakten. **Bond Beter Leefmilieu maakt zich zorgen over deze evolutie en verspreidde een persmededeling.**

Hopelijk wordt door de volgende regering de juiste beslissing genomen

De natuur- en milieuorganisaties stellen in een eerste reactie op de formatenota van Yves Leterme dat het hoofdstuk over het toekomstige energiebeleid van ons land gebaseerd is op foutieve veronderstellingen.

Zo staat de elektriciteitsvoorziening van het land vandaag niet acuut onder druk en moet de noodclausule, zoals voorzien in de wet van 2003 op de kernuitstap, niet in voege treden. Er zijn voldoende investeringen opgestart en gepland om ook in 2015 voldoende elektriciteit te hebben. Er kan bijgevolg geen sprake zijn van de verlenging van de levensduur van de bestaande centrales. In tegendeel, gezien de gestarte of geplande elektriciteitsproductie projecten, kunnen de eerste reeks kerncentrales in 2015 zonder problemen dicht.

De wet op de kernuitstap respecteren, en tegelijk in het regeerakkoord inschrijven dat "enkele" centrales langer open zullen mogen

woordje hoofdredacteur

blijven, is dus niet mogelijk.

De nota wekt bovendien de schijn prioriteit te stellen aan de promotie van hernieuwbare energie, energiebesparing en het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. Maar over de middelen om die doelstellingen te bereiken blijft de nota bijzonder vaag. En wat nog erger is: ze ondergraaft haar eigen doelstelling ook met het voorstel de levensduur van enkele kerncentrales nog eens te verlengen. Een derde leven voor deze centrales zal als gevolg hebben dat mogelijke investeerders in alternatieven afhaken, en dat het onderzoek naar hernieuwbare energie en energiebesparing verder bemoeilijkt wordt.

De milieubeweging roept de onderhandelende partijen dan ook op om de wet op de kernuitstap te respecteren, en werk te maken van een moedig en toekomstgericht energiebeleid. Voorliggende nota biedt daarvoor niet de voldoende basis

*Ik wil dit voorwoordje niet afsluiten zonder dank te zeggen aan **Katy Beke**.*

Liefst 19 jaar lang vertegenwoordigde ze de vzw Durme in de redactieraad. Een dergelijk engagement dwingt enkel bewondering af. Bedankt Katy voor de goede samenwerking tijdens deze jaren. Misschien tot ziens tijdens een wandeling in ons mooie groene Waasland.

ABLLO VZW VRAAGT VEILIGHEIDSRAPPORT OVER HET NMBS-STATION VAN SINT-NIKLAAS.

Naar aanleiding van de komende renovatiewerken van het NMBSstation van Sint-Niklaas, waarbij men ondermeer de perrons zal verhogen om het instappen op de trein te vergemakkelijken, **vraagt ABLLO vzw dringend een veiligheidsrapport aan de brandweer van Sint-Niklaas.**

Er is namelijk momenteel maar één toegang van en naar de perrons, dit in tegenstelling met de meeste andere grotere stations in België, waar minstens 2 toegangen zijn. Bij een calamiteit kan het ontbreken van een tweede toegang (uitgang) voor grote problemen zorgen. ABLLO vzw wijst in dit verband ook op het toenemend aantal goederentreinen die het station passeren.

Bij de meeste vernieuwde stations heeft de NMBS extra toegangen voorzien naar de perrons vanaf parkings. Dit is momenteel voor de Wase hoofdstad alleen maar een droom.

Het is perfect mogelijk om vanaf de verschillende perrons, via trappen of -nog beter- hellende vlakken, **riante verbindingen te maken met het voetgangersgedeelte van de bestaan-**

de Oosttunnel. Die Oosttunnel is gelegen nabij de Siniscoop en bevat 3 kokers : één voor voetgangers, één voor fietsen en de middelste voor de bussen van de DE LIJN. Deze tunnel zorgt voor de verbinding van het stationsplein met de Noordlaan.

Deze door ABLLOvzw voorgestelde tweede toegang tot de perrons, betekent voor vele reizigers een honderdtal meters minder nodeloos omlopen -of anderhalve minuut stappen- : van de perrons naar de parkings; naar de busperrons; naar de siniscoop; naar de fiets.....en omgekeerd. Het hoeft geen betoog dat ook de sociale controle en dus het veiligheidsgevoel in deze Oosttunnel sterk zal verbeteren door deze dringende ingreep.

ABLLO vzw verwijst hiervoor naar het vroegere ABLLOdossier van januari 2004. Eerder al heeft het stadsbestuur van Sint-Niklaas deze ideeën van ABLLOvzw ondersteund. Wij hopen dat het brandweerrapport alle bevoegde overheden prikkelt om een praktische, mooie en betaalbare oplossing uit te dokteren.

ABLLO vzw is bereid hierover in dialoog te gaan en roept de overheden ook op om de renovatie veelzijdig aan te pakken zodat de gebruiker meer kwaliteit krijgt aangeboden.

ABLLOvzw

JNM WORDT EN ZOEKT OUWE SOK!

Al bijna 50 jaar lang worden de Vlaamse vlaktes, bossen en stranden doorkruist door Jeugdbonders. In 2008 doen ze dat al 25 jaar onder de naam JNM'ers.

Uit Nederland lekte de eerste afdeling Vlaanderen binnen via Antwerpen op het einde van 1958. Met vallen en opstaan ontwikkelde de Jeugdbond zich. De Euglena kwam en ging en kwam terug, nieuwe afdelingen ontstonden, werkgroepen werden opgericht. Samen met de kampen, vele weekendjes en soms saaie vergaderingen ontstonden ook goede vriendschappen, koppeltjes en daarbij horende sappige roddels...

Een van die koppeltjes huwde op 16 april 1983 na vele uren nachtelijk overleg. De Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie vond de Wielewaaljongeren en onze kleine spruit JNM begon aan zijn eerste levensjaren...

Nu bijna 25 jaar verder en bijna zelf ouwesok telt JNM 3000 leden verspreid over zo'n 50 afdelingen.

Deze twee jubilea, 50 jaar Jeugdbond en 25 jaar JNM, zullen dan ook niet onopgemerkt voorbijgaan: we organiseren een groot feest (in juli 2008) en schrijven een jubileumboek.

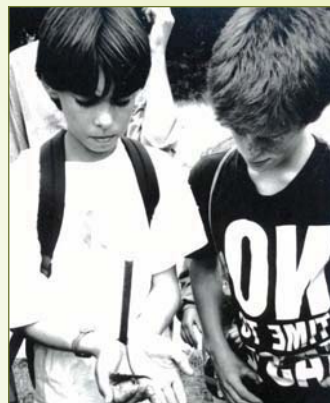
De website www.ouwesok.be is er om samen herinneringen boven te halen bij foto's, straffe stoten en andere typische jeugdbondsfenomenen over de 50 jaar heen.

Wil je zelf foto's invoeren, commentaar geven en lustig discussiëren op het forum? Log je dan snel en gemakkelijk in op 'aanmelden ouwesok.be'

Wil je op de hoogte gehouden worden van de feestelijkheden in 2008. Voer dan je contactgegevens in op 'jubileumfeest'.

Wij verwachten
jou alvast op
www.ouwesok.be
en op het jubileum!

JNM

allerlei

kijk voor meer foto's, verhalen, anekdotes op

www.ouwesok.be

KAMPKIPPEN & KIKKERERWTEN

Dat JNM (de Jeugdbond voor Natuur en Milieu) op haar zomerkampen ecologisch en vegetarisch kookt is al langer bekend. Onlangs echter brachten JNM en Velt samen een **nieuwe ecogids** uit waarmee alle jeugdbewegingen mee aan de slag kunnen. De map bestaat uit een 100 ecologische recepten en een 10-tal spelactiviteiten, waarmee ecologie en ecologisch eten op kamp spelenderwijs kan aangereikt worden aan de deelnemers. Verder bevat 'Kampkippen en Kikkererwtten' wel 100 tips en links voor leden, leiding en foeriers om eco-actief op kamp te gaan.

Vanaf nu geen saaie maaltijden meer of met je mond vol tanden staan waarom we vegetarisch eten, in dit boek staat het allemaal. Van het waarom tot hoe ga je winkelen!

Een must voor elke vereniging die rond ecologie bezig is of die al eens kookt voor grote groepen.

Te koop in de JNM winkel voor € 12,95 of € 11,60 voor JNM-leden. (Bestellen kan via www.jnm.be/winkel)

JNM

NATUURINRICHTING IN 'KLEIN BROEK'

Recent kon vzw Durme een geheel van ruim anderhalve hectare aankopen in het

Klein broek in Elversele. De site werd gebruikt als weide voor damherten en was voorzien van de nodige afsluitingen voeder- en schuilhokken. Bovendien was het geheel omzoomd met een scherm van fijnspar. De aangekochte precelen bevinden zich op de natte cuestaflank, een plaats met zeer bijzondere reliëf- en bodemkarakteristieken en bijgevolg hoge natuurpotenties. Een beperkt omvormingsbeheer is noodzakelijk. Vooreerst zullen alle afsluitingen en bouwsels worden afgebroken en afgevoerd. Vervolgens zal in het najaar de sparrenzoom worden gekapt en afgevoerd. Op die manier is het terrein optimaal om spontane bosvorming te laten ontwikkelen. Het type bos dat we op lange termijn verwachten is het vogelkers-essenbos. Dit project, evenals de aankoop van het terrein wordt grotendeels betaald door de provincie Oost-Vlaanderen.

Tim Audenaert vzwDurme

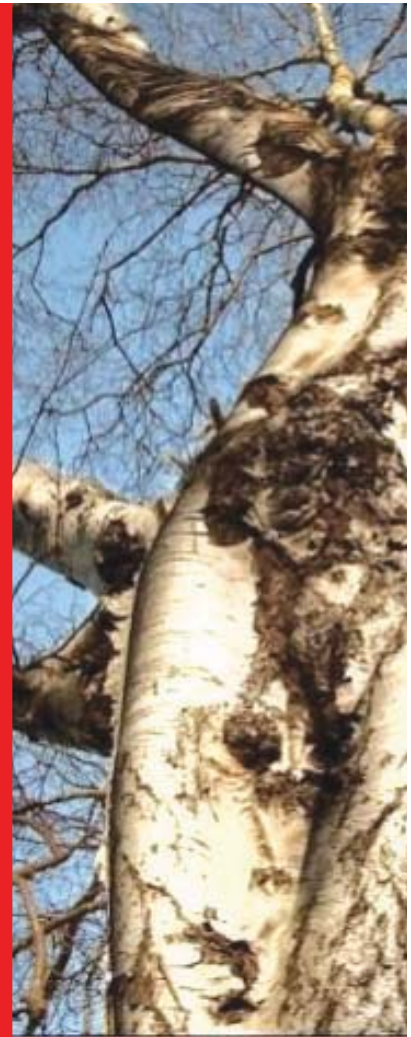
FOTO- EN TEKSTWEDSTRIJD "MET HART EN ZIEL" TOT 31 DECEMBER 2007

Milieuwerkgroep Ons Streven vzw nodigt je uit om **kris-kras door de gemeente Temse** te trekken en er je eigen favoriete plekje te ontdekken, te fotograferen en er een tekstje of gedicht bij te bedenken waarin je vertelt waarom dit je favoriete plaatsje is. Ook foto's van mensen, uit het verenigingsleven, van gebouwen, monumenten of voorwerpen, of vanuit een nabij of ver verleden zijn van harte welkom. Voeg er steeds een kort of langer tekstje bij waaruit blijkt dat je met hart en ziel in en met Steendorp, Temse, Tielrode en/of Elversele leeft of er je hart verloren hebt. Indien er voldoende respons is, wil de milieuwerkgroep de foto's en tekstjes opnemen in een boekje dat echt van ons allemaal is...Je mag meerdere foto's /teksten inzenden.

Foto's en tekstjes kun je elektronisch of per brief zenden naar

Gert Hooftman, Bettehemstraat 40, 9140 Tielrode, of gert.hooftman@skynet.be

Ons Streven

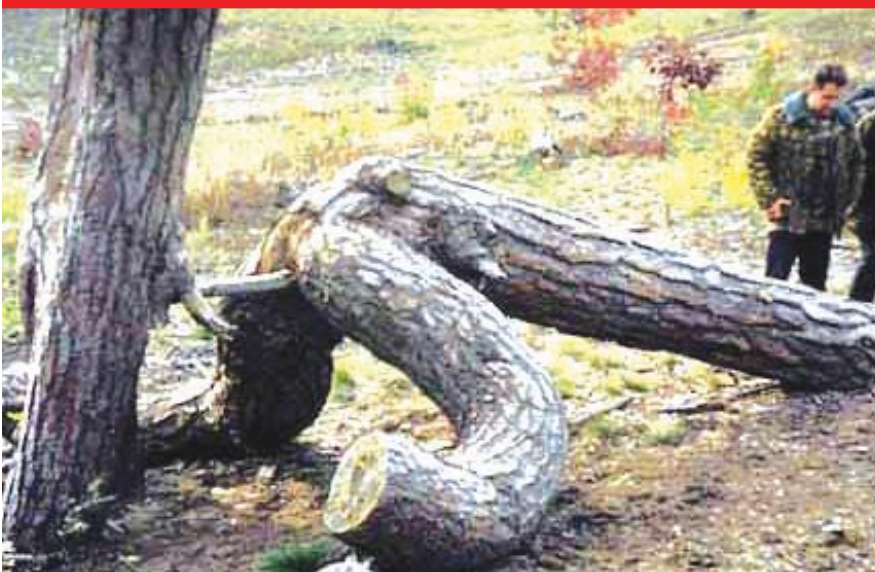
DAMES EN HEREN UIT DE BOMEN- WERELD

Misschien herinnert je je de dame (foto bovenlinks) uit 't groene waasland van mei 06.

De redactie vroeg dan naar gelijkaardige menselijke figuren (een mannelijk equivalent) binnen de bomenwereld.

Hierbij een aantal reacties.

Eén is zeker getrukkeerd, (natuurlijk) niet door ons. Welke ??

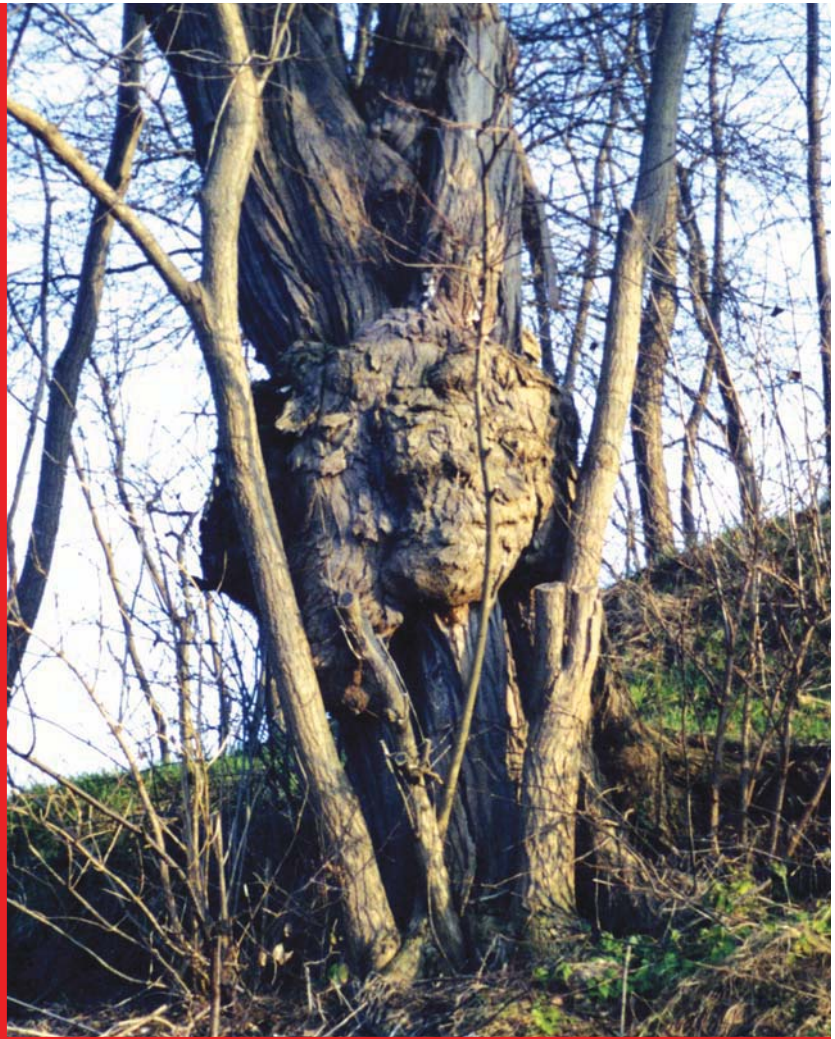

Foto rechts-boven in de ogen van Hugo DS:

"Ogen, neus, mond, golvende haren en baard (sikje) zijn hier merkbaar. Vandaar de gelijkenis met Michiel de Ruyter Dat kwam zo in me op."

"Dit is het mannelijk equivalent dat op de parking van het ziekenhuis van St.-Gillis-Waas te vinden is, op de zijkant van de grote berg zand met andere bomen. Ik noem hem steeds Michiel de Ruyter en weet hem reeds vijf jaar staan. Volgens de stand van de zon kan men het gezicht het best zien vooral na de middag."

Foto links-onder via Diederik W:

"Niet voor 't één of ander, maar jullie vroegen zelf het 'mannelijke equivalent' van die vrouwelijke boom he... haha..... Getiteld als 'natuurlijke verjonging', doorgekregen van iemand van het INBO ; Ongetwijfeld een winnaar."

ONZE PADDENOVERZETACTIES

Na de zeer succesvolle paddenoverzetacties (lees amfibieënacties) van de voorbije jaren ging vzw Durme ook dit voorjaar door met hetzelfde elan. **Dankzij het groeiende aantal vrijwilligers werden opnieuw duizenden dieren behoed voor het alsmat toenemende verkeer.**

Onder impuls van enkele gedreven krachten werden er dit jaar opnieuw 3 overzetacties op touw gezet. In Lokeren werden de acties gehouden aan de Waasmunsterbaan ter hoogte van het natuurreservaat het Molsbroek en in de wijk Spoele. In Zele concentreerde de overzetactie zich in en rond de Dijkstraat. Nieuw is onze actie in 'den Bunt' in Hamme.

Minder overgezette dieren

In vergelijking met de voorgaande jaren ligt het totaal aantal overgezette dieren in 2007 een stuk lager, ongeveer de helft minder! Enkel de actie aan de Waasmunsterbaan kon afsluiten met een hoger aantal dan in 2006. Ook op andere plaatsen in Vlaanderen was er dit jaar een dalende trend merkbaar. Een mogelijke oorzaak daarvoor is moeilijk te vinden. Misschien speelt ook hier weer de opwarming van het klimaat een rol?

In die context hebben we allemaal de abnormaal zachte winter en het voorjaar ervaren. Daardoor hebben sommige amfibieën nauwelijks hun noodzakelijke winterrust gehad en zijn ze vroeger beginnen migreren dan gewoonlijk. Op sommige plaatsen in Vlaanderen werden al in januari de eerste padden opgemerkt! Op dat moment was er bijna nergens sprake van aangepaste sig-

nalisation (afsluitingen, verkeersborden, schermen...) en werden vele acties op snelheid gepakt. Op die manier zijn waarschijnlijk talrijke dieren onopgemerkt naar hun voortplantingsgebieden getrokken, maar zijn er ook veel meer verkeersslachtoffers gevallen.

Gezien de tendens van zachte winters in de laatste decennia is het min of meer te verwachten dat de amfibieëntrek systematisch vroeger zal plaatsvinden. Om het aantal verkeersslachtoffers naar beneden te halen zouden de overzetacties sneller moeten kunnen inspelen op de weersomstandigheden. Een intensere samenwerking met de gemeentelijke overheden zou daarom nuttig zijn. In dat opzicht kon je in het vorige tijdschrift (2/2007) het goede nieuws lezen dat er in de Dijkstraat in Zele een tractorsluis komt. Daardoor zal de verkeersdruk, ook voor de amfibieën, sterk afnemen.

Nog even een paar cijfers:

De actie aan de Waasmunsterbaan zette in 2007 liefst 2238 padden en 7 bruine kikkers over. Er vielen spijtig genoeg 306 slachtoffers.

In de wijk Spoele hebben Shana Weyn en Kristel Bonnaerens met hun team samen 354 padden, 54 bruine kikkers en 2 alpenwatersalamanders overgezet en waren er 60 verkeersslachtoffers te betreuren.

In de Dijkstraat hielpen de vrijwilligers 1717 amfibieën op de goede weg. Hier is het traject van onze overzetactie door de dijkwerken tijdelijk en in de toekomst met de komst van de tractorsluis definitief gehalveerd. Deze actie wordt daardoor volledig een Zeelse aangelegenheid... of ken jij hulpbehoevende padden in Berlare?

foto Frans Van Havermaet

foto Frans Van Havermaet

En in Hamme?

In navolging van de succesvolle overzetactie van Natuurpunt 's-Heerenbosch kern Hamme in 2006 werd de actie dit jaar georganiseerd in een samenwerkingsverband tussen verschillende instanties: vzw Durme, Natuurpunt en de gemeente en de milieuraad van Hamme. Zo zorgde de milieuraad voor de aankoop van 200 meter scherm, een dertigtal emmers en vier verkeersborden met een pad erop.

De natuurverenigingen zorgden voor de dagelijkse opvolging. Dankzij een gedreven ochtend- en een dito avondploeg werden in een periode van zes weken 1929 padden, 166 kikkers en één kamsalamander overgezet.

Daarnaast hebben 325 leerlingen van vijf scholen uit Hamme genoten van een gratis rondleiding. Op die manier maakten zij kennis met onze amfibieën. Door het grote succes zal de actie zeker worden herhaald in 2008.

Altijd overzetters gezocht!

Ben je kandidaat om volgend jaar mee te helpen? Aarzel niet en contacteer voor Hamme: Frans Van Havermaet 052 47 18 93; voor Lokeren: Maja De Cock 09 348 30 20; voor Zele: Jan Maertens 0478 76 55 49.

Frans Van Havermaet en Michaël Crapoen

GEMEENTEBESTUUR VAN SINT-GILLIS WAAS KWAM BELOFTE NA.

Na de actie van lokale groene fietsers (zie foto boven en Groene Waasland van mei 07) werd door de bevoegde schepen Lippens beloofd dat het fietspad zou beveiligd worden tegen het autoverkeer. Dat is deze zomer uitgevoerd: stevige houten palen (niet uit tropisch hardhout) werden geplaatst langs het fietspad, zodat de auto's die de langsdreef gebruiken niet langer een bedreiging vormen.

ABLLOvzw

KLIMAATWIJKEN 2007-2008

In het najaar, meer bepaald op 1 november 2007, gaat de nieuwe klimaatwijkencampagne van start in alle Vlaamse gemeenten.

De Provincie Oost-Vlaanderen coördineert deze campagne voor de derde keer. ABLLO vzw ondersteunt opnieuw deze campagne in het Waasland, in samenwerking met de provincie en de Bond Beter Leefmilieu.

Uit de tabel hieronder blijkt dat **deze campagne wel degelijk succes** heeft in Oost-Vlaanderen en gezinnen in stijgende lijn aanzet tot een rationeel energieverbruik.

Reeds in juli 2007 heeft de provincie naar alle

energie besparen

De naam 'klimaatwijken' dient echter breed te worden geïnterpreteerd. Het hoeft geen fysiek afgebakende wijk te zijn, dit mag natuurlijk wel. Belangrijk is dat gezinnen zich groeperen om samen een 'klimaatwijk' (lees klimaatgroep) te vormen van 10 tot 15 gezinnen (min. 5 gezinnen)

In een klimaatwijk werken inwoners of gezinnen samen om de vooropgestelde 8% energiebesparing te bereiken. Ze worden daarbij geholpen door een energiemeester en ABLLO vzw ondersteunt de Wase klimaatwijken door regelmatig energiebesparende tips rond te sturen. **ABLLO vzw neemt in het Waasland ook heel wat taken op zich zoals startmo-**

Oost-Vlaanderen	Gemeenten	Gezinnen	Wijken	Besparing
2005-2006	8	180	20	6%
2006-2007	13	350	39	9%

Oost-Vlaamse gemeenten een brief gestuurd met de vraag of zij hun inwoners willen uitdagen om op 6 maanden tijd 8% te besparen op hun energierekening.

Dendermonde (4x), Beveren (4x), Stekene (4x), Hamme (3x), Waasmunster (1x) en Sint-Niklaas (1x) hebben als Wase gemeenten reeds een of meerdere jaren deelgenomen aan deze energiecampagne.

ment, energieborrel, sensibilisering....

Daarom richten we ons eerst en vooral tot de Wase gemeenten om alsnog in deze campagne te stappen.

Temse, Kruibeke, Lokeren, Zwijndrecht, Moerbeke en Wachtebeke hebben nog nooit van zich laten horen. Verschillende groepen uit deze gemeenten hebben noch-

Wase Gemeente	Besparing 2005-2006	Besparing 2006-2007
Beveren	10.55%	7.14%
Dendermonde	0.51%	6.54%
Hamme	9.48%	12.43%
St Gillis OCMW		16.62%
St Niklaas		11.06%
Stekene	17.44%	8.83%
Waasmunster		5.37%

Sint-Gillis zal dit jaar al zeker voor het eerst deelnemen. Het is belangrijk dat een gemeente een voortrekkersrol speelt en zijn inwoners aanzet tot een rationeel energiegebruik. Iedereen vaart er wel bij: de inwoners, de gemeente maar misschien nog het meest van al onze nakomelingen.

Het Waasland heeft tijdens de vorige klimaatwijkencampagne uitermate goed gescoord.

tans reeds te kennen gegeven dat zij onmiddellijk op een energie-uitdaging willen ingaan. Wij van onze kant streven naar een optimale deelname van de Wase gemeenten. De gemeenten kunnen dit nog tot uiterlijk 18 september kenbaar maken aan de provincie.

Een tweede stap is uiteraard het werven van deelnemende gezinnen. De ervaring leert dat

Wacht niet op mirakels om energie te besparen

dit blijktbaar niet zo gemakkelijk is.

Toch ben ik ervan overtuigd dat iedereen wel wil besparen op zijn energiekosten die steeds maar groter worden. Dus het enige wat je "mag" doen in deze campagne is energiebesparende tips uitvoeren. Veel van die tips zijn dan ook gedragstips die helemaal geen investering vragen. Tips met een kleine investering verdienen je zelfs gemakkelijk terug door de energiebesparing.

Ben je zelf geïnteresseerd en/of ken je mensen (werk, familie, vereniging, burenen....) die ook interesse hebben, spreek ze aan en op die manier vorm je al snel een klimaatwijk (5-15 gezinnen).

Doet je gemeente nog niet mee aan de klimaatwijken, laat dan aan je gemeente weten dat je het belangrijk vindt dat zij zich inzetten voor een energiezuinige samenleving.

Heb je nog vragen neem dan gerust contact op met:

Jenny De Laet (coördinator klimaatwijken Waasland)

Abllo.waas@gmail.com

of tel: 03 777.01.58

www.abllo.be

of

Saskia van Der Stricht (provinciale coördinator)

saskia.van.der.stricht@oost-vlaanderen.be

tel.09 267 84 67

www.oost-vlaanderen.be/klimaatwijken

ABLLOvzw

AMFIBIEËN IN JE VIJVER? LAAT HET ONS WETEN!

Vroeg in het voorjaar voelen amfibieën de lente kriebelen. Watersalamanders, kikkers en padden trekken dan massaal naar hun voortplantingsplaatsen. Poelen met helder water, een goed ontwikkelde vegetatie en lekker in het zonnetje: dat zijn vaak echte amfibieënparadijzen. Jammer genoeg worden heuse amfibieënpoelen knap zeldzaam in Vlaanderen. Veedrinkpoelen worden niet meer onderhouden en verlanden, heel wat weidepoelen werden gedempt, in andere peuzelt (uitgezette) vis de meeste salamanderlarven op. Het gaat onze inheemse soorten dan ook niet voor de wind. Zelfs Kleine Watersalamander, ooit de meest algemene salamandersoort in Vlaanderen, krijgt de laatste jaren rake klappen.

Maar misschien is er hoop. Steeds meer mensen gaan op zoek naar een beetje natuur in eigen tuin. Een fris bloeiende Gelderse Roos, een houtstapel als schuilplaats voor Egels en muizen, wat Hazelaars om spechten en Rode Eekhoorntjes aan te trekken, nestkastjes rond het huis voor bedrijvige meesjes en, waarom ook niet, een tuinvijvertje? Want water brengt leven. Libellen vinden al gauw de weg naar je tuinpoel en ook amfibieën laten meestal niet lang op zich wachten. Zelfs midden in verstedelijkt gebied duiken Bruine Kikkers en Alpenwatersalamander op! Heel leuk, zeker voor de kindjes die meestal gefascineerd zijn door zoveel leven in en om het water.

Net die tuinvijvers zouden op heel wat plaatsen wel eens de redding kunnen zijn voor onze

*een aantal vrijwilligers van het poelenplan
in Temse op inventarisatieronde
in Steendorp*

natuurstudie

larven van de kamsalamander en kleine watersalamander

inheemse amfibieën. Er zijn er immers veel, heel veel (misschien zelfs meer dan 'echte' poelen in de natuur) en meestal is ook de waterkwaliteit er zeer goed (vaak met dank aan het zuurstofpompje). Soms ogen ze wat artificieel met plastic folie, een vissende tuinkabout, bergachtige watervalletjes en een klein brugje maar op zich maakt dat niet zo veel uit. Zolang het tuinvijvertje maar visvrij is (want vis en watersalamanders gaat echt niet goed samen)!

Hyla, de reptielen en amfibieënwerkgroep van

Verlanding is het grootste probleem voor poelen (foto Kerkstraat Tielrode)

natuurstudie

Natuurpunt, is zich bewust van het belang van tuinvijvers en heeft dan ook een heuse tuinvijveractie op het getouw gezet. In de folder 'gewriemel zonder piemel' (waarmee wordt verwezen naar de manier waarop amfibieën zich voortplanten) krijg je heel wat uitleg over hoe je onze inheemse amfibieën kan herkennen (met fraaie tekeningen van onze huistekenaar Rudi Willockx). Er worden ook enkele tips gegeven over hoe je jouw vijvertje en je tuin amfibievriendelijk kan maken met concrete adviezen om bv. zeker geen salamanders, kikkers of padden uit te zetten. Laat de natuur z'n gang maar gaan en dan komt alles wel van zelf, zelfs in verstedelijkt gebied. 't Is soms wat wachten, maar komen zal het.

Heb je dus zelf een tuinvijvertje en zitten er amfibieën in, surf dan gauw naar <http://www.hylawerkgroep.be/index.php?id=140>. Hier kan je de folder downloaden en op:

<http://www.hylawerkgroep.be/index.php?id=142> kan je al jouw tuinvijvergegevens op een heel eenvoudige manier online invoeren. Voor verdere vragen of info kan je ook steeds terecht bij info@hylawerkgroep.be. We staan voor jou klaar en hopen alvast op een massale respons!

Dominique Verbelen Ons Streven

Tuinvijvers vormen een interessante biotoop; tot grote vreugde van plant, dier en mens.

tuinvijvers vragen een minimaal onderhoud

(Dominique Verbelen is medewerker van de dienst Studie van Natuurpunt. Hij begeleidt de MINA-raad van Temse bij haar eerste stappen voor de opmaak van een poelenplan)

DE EIKENPROCESSIEVLINDER, STAATSVIJAND NUMMER 1.

Het moet wat zijn om als vlinder vogelvrij te worden verklaard. Een vlinder kan dan wel deftig fladderen, maar vliegen als een vogel, dat overtreft elke verbeelding.

Toch is de eikenprocessievlinder er in geslaagd om het tot één van de meest gevreesde, vliegkruipende vijanden van de streek te schoppen. Gelukkig(?) waren we goed gewapend om het gevaar in de kiem te smoren en met de gasbrander trokken we ten strijde om de rupsen lekker te roosteren. De bevolking werd verwittigd, waarbij een meldingsplicht van gevonden haarden werd uitgevaardigd. De brandweer kreeg het erg druk.

Blijkbaar heeft de mens het recht (in handen genomen) om wat hem op één of andere manier hindert, te vernietigen. Wat de eikenprocessievlinder betreft, is gekend dat de haren van de rups ernstige huidirritaties kunnen veroorzaken, maar om nu te beginnen panikeren of de oorlog te verklaren aan dit natuurwonder is op zijn minst gezegd lichtjes overdreven.

Is het dan echt de bedoeling om het beetje natuur, dat rondom ons nog rest, helemaal naar onze hand te zetten?

Daartegenover zijn er heel wat menselijke creaties, waar we dagelijks mee worden geconfronteerd, die voor een veel groter en zelfs dodelijk gevaar kunnen zorgen. En toch beschouwen we deze creaties als doodnormaal en maken we er ons zelfs weinig zorgen over. Kwestie van interpretatie.

Net als bij wespenproblemen is het zagezegde gevaar van tijdelijke aard, zodat iets meer tolerantie wel mag gevraagd worden.

Dat de eikenprocessievlinder een bepaalde hinder kan veroorzaken, valt niet te ontkennen. Het is daarom aangewezen mensen degelijk te informeren. Enerzijds wijzen op een bepaald te vermijden, voorbijgaand gevaar en anderzijds de aandacht vestigen op de wonderlijke levenswijze van dit

natuurprobleem ???

insect, een unieke 'live' documentaire vlak in de buurt.

Zoals men bij de opvoeding leert hoe men veilig een drukke weg moet oversteken, is het logisch dat men leert leven en omgaan met natuurelementen, die ons pad kruisen. Dus niet in de eerste plaats kiezen voor 'vernietiging'.

Vroeger kwam deze soort uitsluitend voor in eikenbossen, maar meer en meer wordt ze waargenomen in het straatbeeld. Het is daarom belangrijk, wil men mogelijke 'plagen' voorkomen, dat men zorgt voor biodiversiteit in onze levensomgeving.

In een nieuwsbericht van 27 juli 2007 van de Vlaamse Overheid afdeling Natuur en Bos meldt men dat er proeven aan de gang zijn om de vlinders te bestrijden met parasieten, zoals sluipwespen en sluipvliegen. Dit om de plaagdruk naar volgend jaar toe te beperken. Men erkent dat het uiteindelijk de natuur zelf is die het probleem het best kan oplossen.

Korte levensbeschrijving van de eikenprocessievlinder:

De eikenprocessievlinder (*Thaumetopoea processionea*), behorend tot een aparte familie (Processievlinders of Thaumetopoeidae), is een soort die vooral 's nachts actief is. De vlinder (imago) van ongeveer 1,5 cm groot met vrij 'vuile' achtervleugels legt haar eitjes af op de stam van zomereik, waaraan de soort gebonden is. In het voorjaar en de vroege zomer ontwikkelen zich de rupsen die in spinsels leven op eikenstammen. Ze wandelen in een brede processie (naam), als ze 's nachts het spinsel verlaten om aan de bladeren te eten. De haren van de rupsen zijn sterk irriterende brandharen en men kan beter de rupsen niet vastpakken. Na een paar weken zoeken de rupsen een plaats om te verpoppen in een cocon of in de grond. De vliegperiode is augustus - september en de nieuw gelegde eitjes komen dan weer uit het volgende voorjaar.

Ons Streven

Zie ook de webstek : www.abllo.be klik dan op **kalender**

C.V.N. wandelingen : De deelname is gratis. Iedereen is van harte welkom.

De wandelingen duren tussen de 2 en 3 uur.

*L = Laarzen gewenst, zeker bij vochtig weer. * = Geschikt voor wagentjes.*

ALLE ACTIVITEITEN ZIJN TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN!!

Woensdag 26 september:

ABLLO vzw en de milieuwerggroep "De Groene School" van het SJKS bezoeken het windmolenpark van Kruibeke.

Vertrek met de fiets om 12.45 uur in het SJKS.

Zaterdag 29 september:

Natuurpunt Waasland Noord en Vriendenkring Panneweel Maaien hooiland in het Rietmoer aan de Saleghemkreek. Om de bloemrijkdom te behouden moet dit hooilandje twee maal per jaar gemaaid worden en het hooi afgevoerd worden. Het maaien gebeurt met de zelfrijdende maaibalk maar het afvoeren is handwerk en hiervoor hebben we extra werkkraft nodig. Bij nat weer laarzen meebrengen.

Afspraak 13.30 uur aan het Natuurhuis Panneweel.

Zondag 30 september

CVN	Heidebossen	14u00	L
	Schauselbroek Temse	14u30	L/*

Natuurpunt Waasland Noord De start van de natuurinrichtingswerken voor het LIFE project Stropersbos zal niet onopgemerkt voorbijgaan. De VLM verwelkomt iedereen aan de ingang Fort Sint-Jan (langs de N 403) aan de Liniedreef te Stekene. Daar zullen gidsen klaar staan voor wandelingen in het bos. Kinderen kunnen samen met hun ouders langs een uitgestippeld parcours deelnemen aan een zoektocht met allerlei opdrachten en activiteiten. Starten kan van 13 uur tot 15.30 uur. Uiteraard kan je er ook verschillende infostands bezoeken met o.a. informatie over de werken.

Zaterdag 6 Oktober

Vzw Durme

Beheerswerk in de Zure Gavers (Zelee)

'Dotterbloemhooilanden' komen in verschillende natuurgebieden van vzw-Durme voor. Deze zeldzame graslanden zijn typisch voor onze streek. Om ze te behouden, is het nodig om de ondiepe greppels regelmatig te ontmodderen. Dit jaar doen wij een inspanning voor de 'Zure Gavers' in Zelee.

Afspraak om 14.00 uur aan de Geitenboerderij 't

Leenhof, Wezepoelstraat 162 in Zelee (afhalen: zelfde plaats om 17.00 uur). Meebrengen: werkkledij (wordt vuil!), laarzen, werkhandschoenen en eventueel spade.

Velt Workshop zonnepanelen bouwen, van 13u tot 17u

O.l.v. Paul Dedeyne leer je zelf een zonnepanelen installatie maken, aansluitend bezoek aan twee ecohuizen in de buurt. Deelname 7€

Workshop kleuren in harmonie, van 13u tot 17u o.l.v. Elie leer je kleuren maken en combineren, aansluitend bezoek aan twee huizen in de buurt. Deelname 7€

Huizen kijken onder begeleiding ga je drie huizen bekijken die elk iets te bieden hebben qua inrichting, stijl of verbouwing. Deelname 2,5€.

Startplaats en inschrijvingen : kringwinkel "Den azalee", Heistraat Sint Niklaas

Schrijf tijdig in (vooral voor de workshops) Een "kom uit uw kot" actie.

Meer info op : <http://glurenbijdeburen2007.google-pages.com/praktischeinfo>

Zondag 7 oktober

Ons Streven + CVN - Geleide natuurwandeling 'Tielrode Veer'

Samenkomst: 14.15 u. aan het Durmeveer van Tielrode (Temse) Info: 03 711 04 43 - deelname gratis - iedereen welkom

CVN	Overstromingsgebied	14u00	L
	Molsbroek Lokeren	14u30	*
	Etbos Moerbeke-Waas	14u30	L
	Hof ter Saksen Beveren	14u00	L/*

Hortus ter Saksen Kennismaking met amfibieën

'Zodra hij zijn geliefde gevonden heeft, springt hij erbovenop en grijpt haar bij de oksels. Hij blijft muurvast aan haar vastgeklemd, tot ze in de poel arriveren waar ze zelf het levenslicht zagen...' Dit en nog veel meer over kikkers, padden en salamanders. van 14 tot 16 uur

Organisatie: Groendienst Beveren ism Natuurpunt-Wal en Hyla

Lesgever: Bart Hellemans - Hyla Plaats: bioklas Hof ter Saksen Info: 03 775 28 51 Gratis inkom

k a l e n d e r

Hortus ter Saksen : Natuurtocht Passendale - Ieper (GR 128) Tyne Cot, Polygoon Wood, Hill 60, Menin Gate, in een boog van Passendale naar Ieper over stukjes Engelse grond op Westvlaamse bodem

Afspraak: 9 uur kerk Passendale (A19 (autostrade Kortrijk - Ieper), afrit 3 (Beselare, Zonnebeke))
Inschrijven bij Rudy (0499 54 03 91)

Zaterdag 13 oktober

Ons Streven Inventariseren op het provinciaal domein Roomacker onder de noemer 'Leren van elkaar' Samenkomst: 9.00 u. aan de kerk van Tielrode Info: 03 711 04 43 - deelname gratis, iedereen welkom

Zondag 14 oktober

CVN	Keilanden	14u00	L
	Oost-Sivepolder Temse	14u30	L
	Stropers Stekene	10u00	L

Hortus ter Saksen Op zoek naar nieuwe tuinbewoners? Een natuurlijketuinvijver of poel gaat altijd samen met leven aan de waterkant. We ontdekken wat een tuin aantrekkelijk maakt voor kikkers en padden en wat je zelf in je tuin kan aanpassen om de gasten in je tuin een aangenaam verblijf te geven. Van 14 tot 16 uur.

Organisatie: Groendienst Beveren ism Natuurpunt-Wal en Hyla

Lesgever: Sarah Roggeman - Groendienst Beveren
Plaats: bioklas Hof ter Saksen Info: 03 775 28 51
Gratis inkom

Natuurpunt Waasland Noord en Vriendenkring Panneweel Paddestoelwandeling in het Stropersbos. Deze activiteit richt zich vooral tot de wandelaar die kennis wil maken met de wereld van de paddestoelen. Vertrek om 13.45 uur in het koningstraatje (doodlopende straat aan rond punt Bergstraat in De klinge). Bij nat weer draag je beter laarzen.

Donderdag 18 oktober

Hortus ter Saksen Cursus Natuurbeheer voor amfibieën en reptielen van 14 tot 17 uur
Salamanders zijn sexy ! Kikkers zijn blaaskaken ! En hagedissen houden van heet ! Dit en nog veel meer kom je te weten op de cursus "Natuurbeheer voor amfibieën en reptielen". Hoewel Vlaanderen maar een kleine regio is en net iets te noordelijk ligt voor deze warmteminnaars, komen er toch een twintigtal soorten voor, die we graag aan u voorstellen. We houden het daarbij niet bij een partijtje

namen noemen, maar gaan telkens in op de boeiende en unieke levenswijze van deze dieren. We bespreken vooral ook de maatregelen die in tuinen, parken en natuurgebieden kunnen genomen worden om het hen naar hun zin te maken.

Organisatie: Natuurpunt Educatie en Groendienst Beveren

Lesgever: Joeri Cortens - Natuurpunt Educatie

Plaats: Bioklas Hof ter Saksen Prijs: 15 euro

Inschrijven: groendienst@beveren.be of 03 775 28 51

Zondag 21 oktober

Natuurpunt Zuid-Waasland Moervaartmeersen, natuureducatieve wandeling : Paddestoelenwandeling

Afspraak: om 14u aan het wijksschooltje in de Leebrugstraat te SinaaiGids: Lou Roelandt. Info: Tom Neels, tel.03 772 59 30

CVN	Puiveldebos Belsele	14u30	L
	't Steengelaag Stekene	14u00	L

Natuurpunt waasland Noord en Vriendenkring Panneweel Tocht met paddestoeldeterminatie voor een meer gespecialiseerd publiek. Er wordt gericht gezocht naar paddestoelen met aandacht voor kleinere en moeilijkere soorten.

Vertrek om 13.45 uur in het koningstraatje (doodlopende straat aan rond punt Bergstraat in De klinge). Bij nat weer laarzen.

Dinsdag 23 oktober

Velt Bloemschikken met duurzame materialen. Van 19.30u tot 22u Samen met Corry maken we een gebonden herfststuk op een ondiepe schaal. Met duizendknoop, wol, siermaïs, appeltjes, klimop, hortensia, chrysanten en sedum. Leden: € 4; niet-leden: € 6.

Meer info bij inschrijving op (03)776 86 89 of Corry.h@telenet.be

Bekijk het al eens op :
<http://marc.temmermans.googlepages.com/herfststuk>

Donderdag 25 oktober

Hortus ter Saksen Cursus Natuurbeheer voor amfibieën en reptielen van 14 tot 17 uur
zie 18 oktober

Vrijdag 26 oktober

Ons Streven Infoavond 'Diersporen en spoorzoeken' met Dirk Van Der Meiren

Je ziet ze niet, maar ze zijn er wel!

Deze infoavond met dia's en een reserem didactisch materiaal, leert ons de mysterieuze wereld kennen

k a l e n d e r

van het zichtbare onzichtbare, leren kijken, leren ontdekken.

Dirk Van Der Meiren is een gedreven, boeiende verteller, die ons op deskundige wijze meeneemt op een reis door onze inheemse fauna, welke ook (nog) te vinden is in onze directe omgeving.

Een avond om niet te missen, waar, gezien het vroege aanvangsuur, ook kinderen welkom en tevens gefascineerd zullen zijn.

Plaats: Gildenhuis, Pastorijstraat Tielrode-Temse

Aanvang: 19.00 u. Toegang gratis. Info: 03 711 04 43

Zaterdag 27 oktober

Hortus ter Saksen Cursus Natuurbeheer voor amfibieën en reptielen van 9 tot 12 uur zie 18 oktober

Zondag 4 november

CVN	Daknamse Meersen	14u30	L
	Molsbroek Lokeren	14u30	*

Zaterdag 10 november

Ons Streven Inventariseren op het provinciaal domein Roomacker onder de noemer 'Leren van elkaar'

Samenkomst: 9.00 u. aan de kerk van Tielrode

Info: 03 711 04 43 - deelname gratis, iedereen welkom

Zondag 11 november

Natuurpunt Waasland Noord en Vriendenkring Panneweel Vogels kijken in het Linkeroevergebied. Maak kennis met nieuwe vogelgebieden zoals Doelpolder Noord, Putten-West en Drijdijk. We komen samen om 14 uur aan de kerk te Kieldrecht. Mee te brengen: Verrekijker en eventueel telescoop.

Hortus ter Saksen Natuurtocht luswandeling Herentals - Lichtaart

Afspraak: 9 uur station Herentals Inschrijven bij Freddy (0475 92 34 84)

Zaterdag 17 november

Velt kookles van 11.00 u tot 13.30u leskeuken Ter Vesten, Zwarte Dreef 2, Beveren

Pompoenen groeien meestal zonder al te veel problemen in de tuin. Wie enkel soep verzint voor de overvloedige oogst, doet de groente oneer aan. Op culinair gebied is er meer te beleven met pompoen. Trek daarom je kookschort aan en bekwaam je in de pompoenkeuken. Op zaterdagvoormiddag koken en eten we samen met keukenprinses Carine van

Remoortere een inspirerende maaltijd met uitsluitend pompoengerechten. Proef en geniet van verrassende combinaties. Zowel hartige als zoete recepten komen aan bod. Vooraf inschrijven noodzakelijk op marc.t@telenet.be of 03 776 86 89. Veltleden 8€ niet-leden 10€ over te schrijven op rekening Velt Waasland 979-9481311-51 voor 12 november. Max. 15 personen.

Natuurpunt waasland Noord en Vriendenkring Panneweel Dag van de Natuur.

Deze dag wordt er uiteraard gewerkt, kappen van de wilgenstruiken in het Rietmoer. Voor de liefhebbers is er ook een natuurwandeling langs verschillende van onze reservaten met uitleg over de verschillende beheerswerken die we jaarlijks uitvoeren. We komen samen om 13.30 uur aan het Natuurhuis Panneweel, krekeldijk 2 te Meerdonk.

Zondag 18 november

Ons Streven + CVN Geleide natuurwandeling 'Bron en Broek'

Samenkomst: 14.15 u. aan de kerk van Elversele

Info: 03 711 04 43 - deelname gratis, iedereen welkom

Vrijdag 23 november

Velt zadenbespreking en komposteerdemo om 19.30u : Marc Seeuws toont met een korte computerpresentatie hoe hij met succes komposteert. We overlopen daarna de zadenlijst van Velt om ervaringen uit te wisselen, problemen op te lossen en hier en daar wat te proeven van de oogst van dit jaar. Breng foto's, vragen, anekdotes of je oogst zelf mee. Gratis. Ook niet-leden welkom

Zaterdag 1 en zondag 2 december

Geschenkenbeurs wereldwinkel Beveren: van 10u tot 17u in Gildenhuis, Ciamberlanidreef

Zondag 2 december

Ons Streven + CVN - Geleide natuurwandeling 'Klei en Valle'

Samenkomst: 14.15 u. aan het Durmeveer van Tielrode Info: 03 711 04 43 - deelname gratis, iedereen welkom

CVN	Molsbroek Lokeren	14u30	*
-----	-------------------	-------	---

Zaterdag 8 december

Ons Streven Inventariseren op het provinciaal domein Roomacker onder de noemer 'Leren van elkaar' Samenkomst: 9.00 u. aan de kerk van Tielrode Info: 03 711 04 43 - deelname gratis, iedereen welkom

Velt kerstgeschenkenbeurs Sint-Gillis-Waas, in de gemeentelijke socio-culturele zaal, Kerkstraat 101 doorlopend van 09.00 uur tot en met 17.00 uur Info en boekenstand. Denk duurzaam. Leg "het kippenboek" onder de kerstboom of geef een veltidmaatschap voor het nieuwe jaar. Samen met andere verenigingen bieden wij u interessante geschenkideeën.

Zaterdag 8 en zondag 9 december

Geschenkenbeurs wereldwinkel Melsele van 10u tot 17u bovenzaal P.C. Sabot, Grote Baan 209

Zondag 23 december

CVN R. De Vidtsparck Sint-Niklaas 10u00

KALENDER INFO

BOOMPLANTACTIE 2007

Onze troeven:

**Scherpe prijzen en levering aan huis
op zaterdag 24 november**

(in Lokeren, Sint-Niklaas, Waasmunster, Elversele en Tielrode)

Zelf uw planten afhalen kan op vrijdag 23 november, dan geniet u van een fikse korting! Afhaaladres: speelplaats van de vroegere gemeenteschool, aan de Wereldwinkel Koutermolenstraat 6/B, 9111 Belsele. Onovertroffen keuze aan inlands bosgoed.

Elke euro winst wordt gebruikt voor de aankoop van natuurgebieden in het Waasland en omgeving.

MEER INFO:

Vraag om inlichtingen of een gratis plantgids bij:

Hugo Schelfhaut tel 03 772 58 35

Gilbert Keereman tel 03 776 87 30

<http://www.natuurpunt-zuid-waasland.be/boomplantactie.html>

natuurpunt
Zuid-Waasland

k a l e n d e r

OPEN HUIZENDAGEN 20 EN 21 OKTOBER 2007

Je woning koel houden in de zomer, warm in de winter en daarbij de zon als partner.

Dit is echt niet zo moeilijk als je vooraf goed nadenkt over isolatie, ventilatie en

energieverbruik. Tijdens de campagne 'Open Huizendagen' krijgen bouwers en verbouwers praktische tips van eigenaars van energievriendelijke woningen. Maar ook mensen die gewoon belang stellen in een energiezuinige woning kunnen heel wat opsteken. Tijdens de Maand van de Energiebesparing (oktober) zetten energiezuinige eigenaars hun deuren een weekend open voor geïnteresseerden in energiezuinig wonen. Er zijn ongeveer 60 huizen te bezoeken: appartementen, vrijstaande woningen en rijwoningen. Kenmerkend voor deze woningen is dat ze heel goed zijn geïsoleerd. Want dat is een absolute prioriteit voor een energie- én geldsparende woning!

De campagne is een initiatief van Bond Beter Leefmilieu, VIBE vzw, Dialoog en ABLLO en krijgt de steun van de Vlaamse overheid.

Meer info is te vinden op de website van BBL: www.bblv.be onder de campagne 'open Huizendagen'.

Het energiemagazine verschijnt op 22 september en is daarna te vinden in bibliotheken en het gemeentehuis. Bezoekers kunnen zich vanaf dan inschrijven.

Info: Dirk Knapen, dirk.knapen@bblv.be,
02 282 17 44

EUROPESE LOBBY BOVEN MOLSBROEK VALE GIEREN OP DE DOOL

Maandag 18 juni ontwaak ik met het ochtendnieuws. Een mij niet onbekende stem doet enthousiast het relaas van een groep **vale gier** die **Vlaanderen** aandoet in hun zoektocht naar de 'holy grail'. Een honderdtal gieren wagen zich, op zoek naar voedsel, aan deze wanhoopsdaad. Waarschijnlijk gaat het om Pyreneese beesten die recent met voedselschaarste kampen. De regio Aragon misbruikte namelijk één of andere Europese voedselhygiënische regel om

foto Joris Everaert

de eeuwenoude voederplaatsen of Muladares (stortplaatsen voor krengen) te verbieden. Voortaan moeten alle krengen netjes worden opgehaald. Tegen deze dure aangelegenheid kunnen boeren zich verzekeren, goed voor een jaarlijkse opbrengst van 40 miljoen euro aan premies. Dit tot grote ergernis van Spaanse natuurorganisaties, boeren en aasetende vogels. Ondanks fel lokaal protest, houdt Aragon vast aan zijn absurde regelgeving.

Van altruïsme gesproken, 'onze' gieren ondernamen deze kruistocht voor het behoud van hun Aragonese populatie en lijken te zullen slagen in hun opzet. "Wat in Spanje niet lukt, proberen we op verplaatsing" lijken ze wel gedacht te hebben. In politiek-strategisch opzicht kunnen we van onze gieren nog wat opsteken. Als volleerde Europese lobbyisten lijkt hun Belgische opwachting wel zeer zorgvuldig te zijn uitgekend. Zo

foto Sam De Taey

werd het politiek zenuwcentrum van Europa (België met Brussel) uitgekozen als locatie voor hun wanhoopsdemonstratie. Er werd netjes gewacht tot de Belgische verkiezingsstorm ging liggen en een zekere vorm van komkommertijd aanbrak. Niet onbelangrijk lijkt hun keuze voor Vlaanderen, vooralsnog niet verstoken van natuurbeschermingsorganisaties die bezwaarlijk mediaschuwheid kunnen aangewreven worden. Laat ons wel wezen, deze coup bleef niet zonder resultaat. Naast enkele goedbedoelde pogingen om enkele honderden kilo's slachtafval aan de beesten te slijten, kwam de Europese lobby wel op gang. De schreeuw in de woestijn van de Spaanse natuurbeschermers, lijkt in Brussel -na vandaag- niet meer in dovemansoren te kunnen belanden. Zonder voorbarig te willen zijn, durf ik te hopen dat deze situatie tot enige Europese druk zal leiden op de regio Aragon. Al ware het maar om het gezicht van het Europese natuurbeleid te redden. Immers, de honderden miljoenen Europese euro's die worden geïnvesteerd in beschermings- en introductieprogramma's voor deze roofvogels moet men toch als 'goed besteed' aan de man kunnen brengen. Als onze gieren nu nog hun vege lijf weten te redden, kunnen we allemaal terugblikken op een mooi avontuur. O ja, ook ons eigenste Molsbroek werd door een delegatie van zes gieren vereerd. Mij hebben ze alvast overtuigd: I rest my case...

Tim Audenaert vzwDurme

Bron:

Kees Woutersen (www.aragonnatuur.com)

STEEKPROEF

In zijn voorwoord in Natuur.blad nr 2 jaargang 6 stelt voorzitter Walter Roggeman dat "Het slecht gaat met de diversiteit aan planten en dieren, zowel bij ons als in de rest van de wereld. Nochtans..."

Nochtans is het niet overal kommer en kwel. Dat hebben we samen met de hele familie kunnen vaststellen tijdens het verlengde weekeinde dat wij dit jaar van 16 tot 20 mei hebben doorgebracht op Schiermonnikoog, één der waddeneilanden. Naar verluidt de parel aan het Nederlandse natuurschoon.

Als natuurbeschermers gebiologeerd door het getijdenlandschap van de Schelde met zijn slikken, schorren en polders, ga ik zelden op reis. Onze jongste zoon, nog meer dan ik vertrouwd met getijdengebieden en wat daar allemaal bij te pas komt, kent Schiermonnikoog. Hij heeft ons met zijn enthousiaste verhalen overtuigd om mee op stap te gaan.

Het gebied bevat, uitgesmeerd over een gradiënt die van zout over brak naar zoet verloopt, de grootst mogelijke diversiteit in fauna en flora die men daar kan verwachten. Men vindt er uitgestrekte wadden, slikken, naakte en groene

zandstranden, schorren, duinen, natte en droge duinvalleien, een oud naaldbos en een polder. Dit in alle mogelijke stadia van ontwikkeling. Hier en daar ligt in de polder een boerderij, steeds voorzien van een houtwal. Een klein dorpje verscholen in het groen lijkt zo uit vroegere tijden weggelopen. Industrie en hoogbouw zijn er niet. Er zijn slechts enkele hoofdwegen die, naast wandelaars en fietsers, nagenoeg alleen door dienstwagens gebruikt worden. Verder zijn er tal van goed onderhouden wandel- en fietspaden. Door het spel van wind en water, op het ritme van de getijden, wordt het geheel continu gedomineerd, opgebouwd en weer afgebroken.

Dat in combinatie met alle dagen zonneschijn, maakte daar vertoeven meer dan de moeite waard. Het was fantastisch en om nooit te vergeten.

De voorbije 30 jaar heb ik mijn ontspanning overwegend gezocht en gevonden in eigen streek. Omdat ik daarbij continu de avifauna heb bestudeerd, vielen me op Schiermonnikoog de contrasten op tussen een deel van de plaatselijke avifauna en die bij ons.

Langs de Schelde komen ook alle waad- en watervogels voor die men in het waddengebied aantreft. Ze komen evenwel langs de Schelde meestal zowel in aantal als in tijd veel minder voor dan op Schier. Daarom heb ik te weinig

kwelder op Schier

natuurstudie

gegevens kunnen verzamelen om over die vogelsoorten een zinnige vergelijking te kunnen maken tussen de situatie hier bij ons en die op en rond Schiermonnikoog. Dat kan ik wel in verband met een aantal zomergasten. Omdat ons verblijf op Schiermonnikoog vermoedelijk eenmalig was, is wat volgt een steekproef.

Al onmiddellijk bij de eerste verkennende uitstap viel de talrijke aanwezigheid op van Nachtegaal, Sprinkhaanzanger, Spotvogel en Braamsluiper. Alle vier komen ze op Schier voor in dichtheden die ik niet voor mogelijk achtte, namelijk ongeveer 1 paar per soort voor elke 2 ha. geschikt terrein. Vier soorten die, zoals Walter Roggeman liet verstaan, het hier minder goed doen. Geen van de genoemde vogelsoorten is ooit, de voorbije 30 jaar, bij ons langs de Schelde in dezelfde dichtheden waargenomen als op Schiermonnikoog. Ze gingen en gaan hier bij ons alle vier min of meer continu in aantal achteruit. Nochtans schat ik dat de geschikte habitats voor alle vier de soorten zowel in mijn waarnemingsgebied als op Schiermonnikoog over ongeveer gelijke oppervlakte voorkomen. De oorzaken van de grote verschillen zijn mijns inziens bij ons, naast de versnippering van de biotopen ook te vinden in de druk die uitgaat van vervuiling, allerlei vormen van verstoring, enz. Oorzaken die niet of nauwelijks bestaan op Schier.

Omgekeerd komen de hier nog wel talrijk voorkomende zomergasten Zwartkop, Tuinfluiter en Grasmus in lagere dichtheden voor op Schiermonnikoog. Dit is vermoedelijk een gevolg van het gegeven dat de oppervlakte aan geschikte habitats voor deze drie soorten op Schiermonnikoog kleiner is en minder aaneengesloten dan bij ons. Dit valt althans duidelijk op bij Zwartkop nog meer bij Tuinfluiter, minder bij Grasmus.

Twee andere zomergasten, de Tjiftjaf en de Fitis komen op Schier nagenoeg in dezelfde dichtheden voor als in het gebied dat ik inventariseer. Van de andere op Schier waargenomen zomergasten: Koekoek, Veldleeuwerik, Oeverzwaluw,

scholekster

Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Rietzanger, Kleine karekiet en Fluitier, heb ik op Schier onvoldoende gegevens kunnen verzamelen om ze te kunnen plaatsen in de voorgestelde groepen. Meer zelfs, de tijd ontbrak om Blauwborst en Bosrietzanger die meer dan waarschijnlijk op Schiermonnikoog aanwezig waren, mits gericht zoeken, op te sporen. Ten slotte ging het in de eerste plaats om een familiale uitstap waarbij vogelobservatie enkel een aangename bijkomstigheid was.

Tot hier de steekproef. Steekproef die ik voor wie meer wil weten met meer cijfers kan verduidelijken.

Het is juist dat de diversiteit aan planten en dieren achteruit gaat. Het lijkt er evenwel sterk op dat die achteruitgang niet overal aanwezig is. Natuurlijk weet ik ook wel dat niet alles op de Wadden rozengeur en maneschijn is. De Wadden worden ernstig bedreigd door uitbuiting van natuurlijke bronnen als gas, vis en zeebanket, door het leger en... door het toerisme.

Tonny Temmerman, 14 juni 2007

DE STATUS VAN DE HUISMUS (PASSER DOMESTICUS) OF DE ENE MUS IS DE ANDERE NIET

Wat twintig, zelfs tien jaar geleden ondenkbaar was, gebeurde in augustus 2006: Het internationaal Ornithologisch Congres wijdde een symposium aan de Status van de stedelijke Huismus. Meer nog, het embleem van het 24ste Internationaal Ornithologisch Congres was een Huismus.

Fig 1: Het embleem van het 24^e Ornithologisch Congres in Hamburg, was een Huismus.

Op dit ogenblik vormt de status van de Huismus, vooral de stedelijke Huismus, of 'stadsmus', het studieonderwerp van verschillende nationale en regionale organisaties, zelfs van verschillende Europese universiteiten. Ook buiten Europa, waar het dikwijls nog goed gaat met de Huismus, krijgt de status van deze vogel veel meer belangstelling dan in het verleden bij ons.

In het kader van het onderzoek naar de achteruitgang van de Huismus, is het belangrijk om de status van de Huismus aan een grondige analyse te onderwerpen. Dit is belangrijk om twee redenen:

Er zijn opvallend meer en kwantitatief betere gegevens beschikbaar betreffende de status van de Huismus in de landelijke omgeving. Dit heeft vooral te maken met het feit dat broedvogelatlanten allerhande zich vooral richten tot het landelijke biotoop.

Alhoewel zowel de landelijke als de stedelijke Huismus te maken heeft met een opmerkelijke achteruitgang, kunnen we voorop stellen dat door het sedentaire karakter van de soort er wei-

wetenschappelijk onderzoek

nig of geen uitwisseling optreedt tussen beide milieus.

Om beide redenen vinden we het belangrijk dat in dit stadium van onderzoek beide populatiedelingen als afzonderlijke fenomenen worden bestudeerd.

Het is moeilijk om aantallen te kleven op huismuspopulaties voor de ontwikkeling van de moderne wetenschappelijke veldornithologie in de 20ste eeuw. Er bestaat echter geen twijfel over dat de Huismus zeer algemeen voorkwam in de 18de en de 19^e eeuw. In die periode werd de Huismus algemeen beschouwd als een pestsoort, verantwoordelijk voor het verlies van graan en werd bestempeld als een onruststoker onder het vee. Naarmate de landbouw evolueerde werd de Huismus 'vijand nr. 1' van de landbouwer.

Uit Engeland bestaan er gegevens over zogenaamde 'House Sparrow clubs' (Clark 2002) In de parochiale rekeningen vond men meldingen van geld dat geïnd werd met liefdadigheidsacties en daarna besteed werd als beloning voor binnengebrachte Huismus koppen. Na 1870 verdween dit 'Huisumus geld' definitief van de parochiale rekeningen maar het is zeker dat 'House Sparrow clubs' verder bleven bestaan als private mussenclubs tot het begin van de twintigste eeuw.

Parishes and 'Sparrow clubs'	
Dispend money for dead sparrows and eggs:	
1768: Warwickshire	→ 2 pence for a dozen sparrowheads
1862: Shipley	→ 3999 dead sparrows
1864: Rudgick	→ 5313 dead sparrows
1930: Belgian Farmers Union	→ 3 cent for a sparrow head

Fig 2: In de 17^e en 18^e eeuw werd parochiegeld gebruikt als beloning voor binnengebrachte huismuskoppen.

De Huismus profiteerde niet alleen van de evolutie van de landbouw, maar ook van de groei van onze steden. De Europese 18de en 19de eeuwse maatschappij werd gekenmerkt door een transport gebaseerd op

Fig 3: Het gemorste graan uit de paardenzakken maar nog meer de paardenvijgen, vormden een belangrijke voedselbron voor de 'stadsmus'.

Fig 4 Oude man met mussen in Hide Park, Engeland (1915)

paarden. Steden telden al snel 5000 of meer paarden. De Huismus was afhankelijk van het graan dat de paarden morsten uit de paarden-

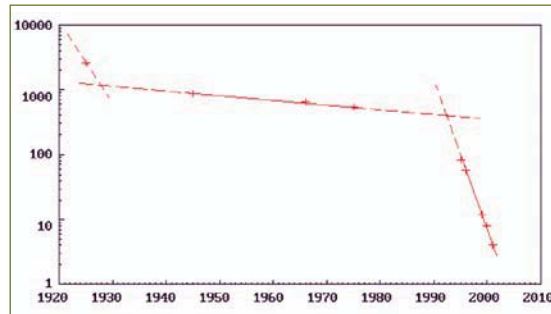

Fig 5: Wintertellingen in Kensington garden (Engeland) tussen 1925 en 1948.

Dit werd vooral gemeld in het oostelijk deel van Amerika en in Canada, waar waarnemers een dramatische achteruitgang vaststelden in steden als Devon, terwijl het aantal paarden ook drastisch afnam.

Tegelijkertijd met het verdwijnen van de paarden werden de paardenvijgen van de nog resterende paarden nu netjes machinaal opgeruimd. Voor de Huismus betekende dit een belangrijk voedselverlies, terwijl het stedelijk milieu, vooral voor jonge Huismussen, opvallend gevaarlijker werd. Deze achteruitgang vinden we ook terug in de, zij het onregelmatige wintertellingen, in Kensington Garden (Londen) tussen 1925 en 1948.

“What of the Future? We are steadily creating more built-up areas, the prime habitat for the House Sparrow. Unless man exterminates himself in a nuclear war, the future looks bright for our bird.”

Summers-Smith 1963

Fig 6: Uitspraak van 's werelds mussenspecialist naar aanleiding van zijn eerste boek in 1963: 'De uitbreiding van het stedelijk milieu vormt een belangrijk habitat voor de Huismus. Enkel indien de mens zichzelf vernietigt door een atoomoorlog gaat de Huismus een uitstekende toekomst tegemoet'

zakken. Maar meer nog dan de paardenzakken vormden de paardenvijgen een belangrijke voedselbron. Dit samen met een geringe straathygiëne maakte het stedelijk milieu voor de Huismus optimaal.

Er wordt algemeen aanvaard dat een eerste achteruitgang van de stedelijke Huismus nauw samenhangt met de evolutie van het paarden-transport naar een gemotoriseerd transport.

Mede door een verdere stadsuitbreiding herstelden de stedelijke huismuspopulaties zich opnieuw. Zodanig dat Denis Summers-Smith in zijn eerste huismusboek in 1963, de toekomst voor de stedelijke Huismus rooskleurig voorstelde. Hij is nu de eerste om toe te geven hoe hij zich toen vergiste.

Kijken we naar de populatie-index van de Huismus, gebaseerd op de Engelse “common bird census” (CBC), dan zien we wel degelijk dat de Huismus aantallen toenemen tot het einde van de jaren zeventig; om dan plots, zonder enige waarschuwing, te dalen. Tegen 1997 vertoonde de Huismus reeds een achteruitgang van 57% waarna de aantallen zich enigszins stabiliseerden. Zoals de meeste atlasgegevens zijn

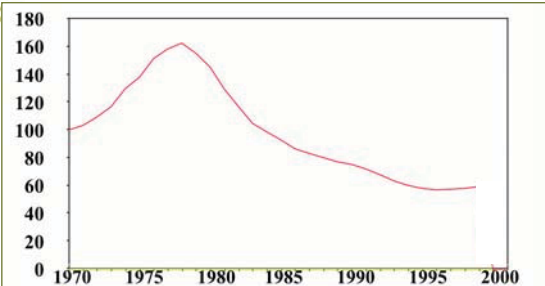
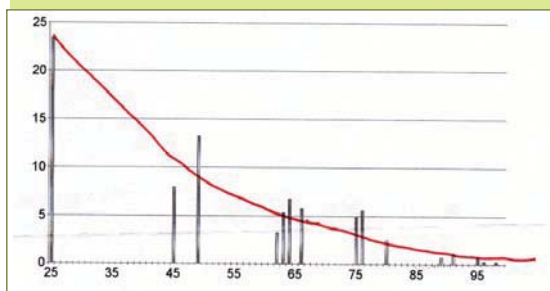

Fig 7: Common Bird Census tellingen uitgevoerd door de BTO (British Trust of Ornithology), UK

ook de CBC resultaten hoofdzakelijk gebaseerd op landelijke tellingen. Dit betekent dat deze resultaten ons weinig zeggen over de status van de stedelijke Huismus.

Historische stedelijke Huismus tellingen zijn echter schaars. We beschikken enkel over drie eerder

Fig 8: Onregelmatige broedvogeltellingen in verschillende delen van Londen tussen 1925 en 1998 (Bland)

onregelmatige telreeksen:

Max Nicholson hield wintertellingen van Huismussen in Kensington Garden in Londen van 1925 tot 2002 (zie fig 5 van p23). In 1925 telde hij meer dan 2000 Huismussen, in 1948 nog 885 Huismussen, 46 in 1995 en nog amper 4

Fig 9: Huismus en Ringmus tellingen in Kortrijk tussen 1950 en 2000

	1950	1975	2000
House Sparrow	120-150	60-80	10-20
Tree Sparrow	30-40	8-10	0

Kortrijk is een kleine West Vlaamse stad.

Het bestudeerde gebied strekt zich uit over 100 ha en wordt opgesplitst in:

- 60 ha landbouwgebied waarvan 30 ha weiland en 30 ha akkerland
- 30 ha voorstedelijk gebied
- 10 ha parkland
 - park rond het kasteel van Marke
 - Het 'patersmote' park
 - Het 'Magdalena' park

wetenschappelijk onderzoek

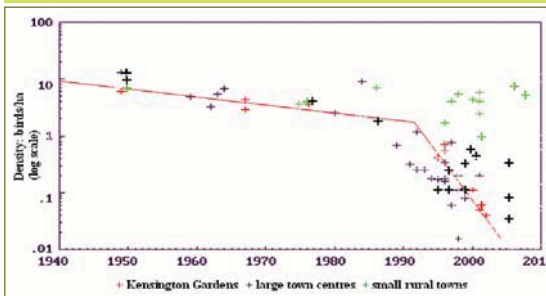
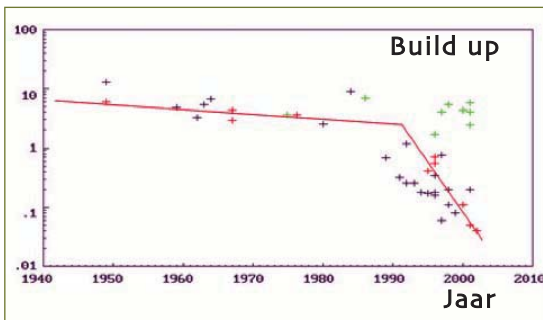
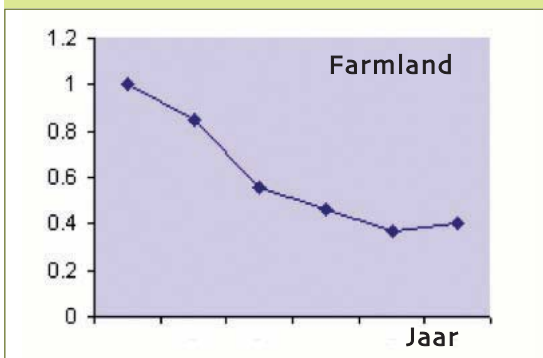

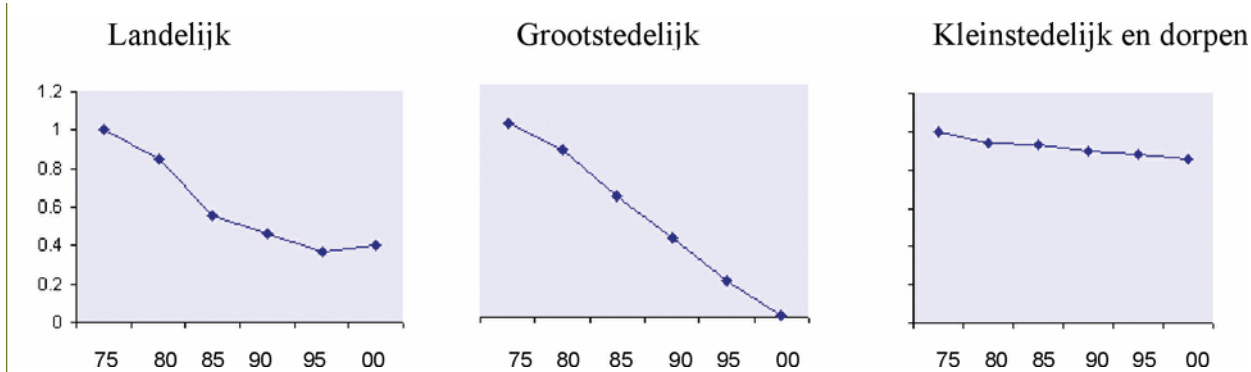
Fig 10: Huismus densiteiten in de centra van grote steden zoals Londen, Glasgow, Edinburg, Dublin, en Hamburg

Huismussen in 2002. In 2003 overleed de teller. Deze resultaten lopen parallel met de eveneens onregelmatige broedvogeltellingen in verschillende delen van Londen tussen 1925 en 1998. In Kortrijk (België) telde een vogelamateur (De Bethune 2003) over meer dan 50 jaar de broedvogels in zijn omgeving (100 ha). De Huismus verdween volledig.

Door de afwezigheid van trendgegevens verzamelde Summers-Smith de Huismus densiteiten, verzameld op basis van stedelijke tellingen in Londen, Edinburg, Dublin, Glasgow en Hamburg. Daaruit blijkt dat de achteruitgang van de stedelijke Huismus densiteiten zich niet beperkt tot het Verenigd Koninkrijk (Summers-

Fig 11: De populatie index van de Huismus in de landelijke en de groot-stedelijke habitat

Smith 2005). Bovendien zien we een daling van meer dan 90% over de laatste 25 jaar. Deze daling is sterker dan in het landelijke biotoop, startte later en blijkt nog steeds verder te gaan. Hieruit kunnen we concluderen dat we te maken hebben met twee afzonderlijke sub-populaties: een landelijke en een stedelijke.

Hiermee is echter nog niet alles gezegd; de situatie is nog complexer. Bekijken we de densiteiten van een aantal kleinstedelijke gebieden en dorpen, dan zien we dat de Huismus amper enige achteruitgang vertoont.

Dit betekent dat we een opsplitsing moeten maken in drie subpopulaties : zie figuur 13.

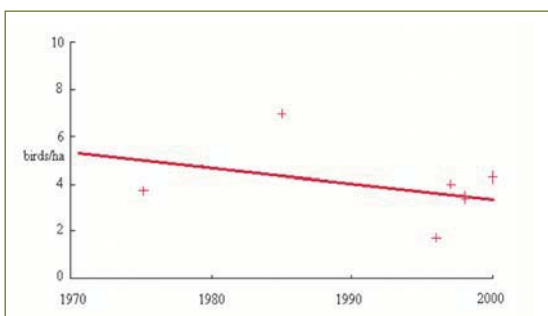

Fig 12 Huismus densiteiten in enkele kleine steden en dorpen.

Zelfs indien dit gebeurt, vertoont het stedelijk milieu nog uitzonderingen. Naast de dramatische achteruitgang in een aantal grote steden zoals Londen, Glasgow (Summers-Smith 1999), Edinburg (Dott 1 Brown 2000), Dublin (Summers-Smith), Hamburg (Mitschke et al 1999), Brussel en Antwerpen (De Laet 2004), zijn er ook nog steden waar de Huismus het goed doet zoals in Manchester (J Smith, geciteerd door Prouwe 2002), Berlijn (Böhner 2003) en Parijs (McCarthy 2000). Het is opvallend dat de mooiste beelden over de associatie Huismus-mens afkomstig zijn van plaatsen zoals de Champs-Élysées en de Notre-Dame in hartje Parijs (zie hiernaast fig 14).

Fig 13 Vegelijking van de populatie trends in drie verschillende habitats

De meeste broedvogelatlanten werken met het Europese UTM systeem. Deze methode vertoont enkele opvallende beperkingen voor de studie van de status van de Huismus:

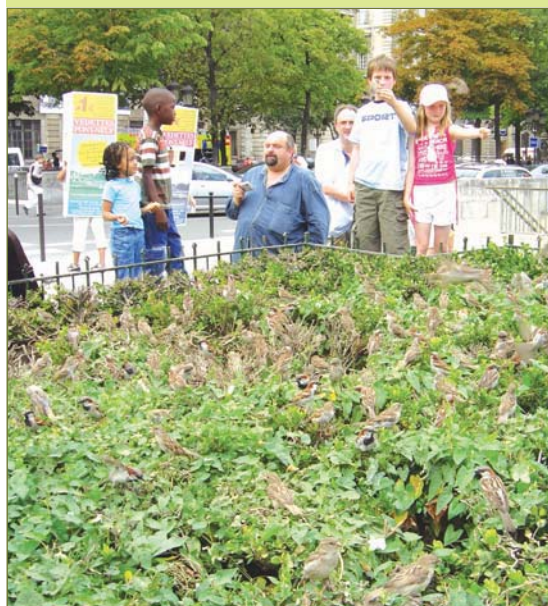
Er wordt geen opsplitsing gemaakt in stedelijke, kleinstedelijke en landelijke habitats.

De schaal waarop gewerkt wordt is voor een sedentaire vogel als de Huismus te grof.

In die zin is het belangrijk dat voor de studie van de Huismus een andere methodiek gebruikt wordt. Verder is het ook belangrijk dat er gezocht wordt naar een uniform systeem voor de verschillende landen waar de achteruitgang van de stedelijke Huismus bestudeerd wordt.

Een goede aanzet is alvast gegeven op het 24ste I.O.C. in Hamburg. In feb. 2007 kwamen een aantal wetenschappers die bezig zijn met de status van de Huismus, in Londen samen om te

Fig 14 Steden zoals Parijs (Champs-Élysées) vormen een uitzondering.

komen tot een fundamenteel samenwerkingsverband. In Vlaanderen wordt in de schoot van Vogelbescherming Vlaanderen een 'Huismus werkgroep' opgericht die op een Europees gestandaardiseerde manier zal werken met afdelingen in de verschillende provinciale steden. Daarnaast ook afdelingen in een aantal kleinstedelijke gebieden en dorpen. Dit opzet wordt een samenwerkingsverband tussen ABLLOvzw, UGent (groep Terrestrische Ecologie) en Vogelbescherming Vlaanderen.

References :

Böhner, J., Schulz, W. & Witt, K. 2003. Bestand und lebensraumspezifische Dichten des Haussperlings in Berlin. *Artenschutz Report (Sonder-)Heft* 14: 13-17.

De Bethune, G. 2003. Die stille lente: Vijftig jaar evolutie van de broedvogels in een kilometerhok bij Kortrijk.. *Natuur Oriolus* 70: 153-158.

De Laet, J. 2004. De Huismus: verontrustend nieuws, in de steden is het niet vijf maar twee voor twaalf. *Mens en vogel* 42: 238-245

Clark, J. F. M. 2002. The Irishmen of birds. *History Today* October 2000: 16-18.

Crick, H. P. Q., Robinson, R. A., Appleton, G. F., Clark, N. & Rickard, A. D. (eds.) 2002. An investigation into the causes of decline of Starlings and House Sparrows in Great Britain. *BTO Research Report* No. 290. BTO: Thetford.

Dott, H. E. M. & Brown, A. W. 2000. A major decline of House Sparrows in central Edinburgh. *Scot.*

wetenschappelijk onderzoek

Birds. 21: 61-68.

McCarthy, M. 2000. Where have all the sparrows gone? *The Independent* 18th March 2000.

Mitschke, A. Geissler, H.-H., Baumung, S. & Andersen, L. 1999. Ornithologische Jahresbericht 1996 und 1997 für das Hamburger Berichtsgebiet. *Hamburger Avifaun. Beitr.* 30: 129-204.

RSPB 2003. Where have all our sparrows gone? *Survey Report London 2002*. Royal Society for the Protection of Birds. Sandy.

Sanderson, R. F. 2001. Further declines in an urban population of House Sparrows. *Brit. Birds* 94: 507.

Smith, J. quoted by Prowse, A. 2002. The urban decline of the House Sparrow. *Brit. Birds* 95: 144-146.

Summers-Smith, J. D. 1963. *The House Sparrow*. Collins: London.

Summers-Smith, J. D. 1999. Current status of the House Sparrow in Britain. *Brit. Wildlife* 10: 381-386.

Summers-Smith, J. D. 2005. Changes in the House Sparrow population in Britain. *Intl. Studies on Sparrows*. 2005 30: 23-37

Summers-Smith, J. D. & Thomas, D. K. 2002. House Sparrow. In: Wernham, C., Toms, M. Marchant, M., Clark, J. Siriwandera, G. & Baillie, S. (eds.). *The Migration Atlas: movements of birds in Britain and Ireland*. Poyser: London.

Jenny De Laet

ABLLOvzw

foto Hugo De Beuckeleer

ECOLOGISCHE SIERTUIN. HET BELANG VAN EEN GELAAGDE BEGROEIING.

Een goede keuze van bomen, struiken en klimplanten speelt een gunstige rol in het herstel en behoud van milieu en landschap. Daarbij is het ook zinvol aandacht te besteden aan een gelaagde opbouw van de tuin.

In een loofbos dat op een natuurlijke wijze kan uitgroeien, treffen we meestal vier 'lagen' (etages) aan: (zie foto links onder)

- een boomlaag met hoge bomen zoals eik, beuk, berk, es, canadapopulier ... en met minder hoge bomen zoals lijsterbes, hulst, inlandse vogelkers, ...

- een struiklaag met struiken als hazelaar, vlier, braam en/of klimplanten als bosrank, kamperfoelie, klimop, ...

- een kruidlaag met varens, salomonszegel, speenkruid, bosanemoon e.a., evenals mossen en paddenstoelen.

- een strooisellaag bestaande uit afgevallen en verteerde bladeren, takjes enz. waarin allerlei organismen aan het werk zijn om het organisch afval om te zetten in humus en minerale elementen die de planten weer ten goede komen.

De strooisellaag vervult een onmisbare rol in het leven van bos, park en siertuin en zorgt tevens voor de gezondheid van struiken en bomen. Laat dus afgevallen bladeren en takken (al dan niet verkleind) ter plaatse liggen en verteren. De tendens is echter dat men de plantsoenen pijnlijk 'netjes' wil houden en dat men de tuin bijna onderhoudt als de huiskamer.

Een gelaagde begroeiing heeft veel voordelen:

- er groeien veel planten op weinig plaats (maximale begroeiing en strooisellaag)

- de aanwezigheid van vier lagen zorgt voor een betere ecologische samenhang (belangrijk voor dieren- en plantenleven)

- het maakt de tuin boeiender (elke laag bloeit op een verschillend tijdstip: elke laag lokt andere dieren)

- een mooi in elkaar passende, gesloten beplanting vergt weinig onderhoud, wat op zijn beurt meer rust verschaft aan de dieren (zie foto onder)

Bij de aanleg van een siertuin kiest men best van in het begin voor een goede gelaagdheid. De boom- en de struiklaag kan je gelijktijdig aanplanten en zodra het bladerdek voldoende schaduw (en strooisel) geeft, kan je de kruid-

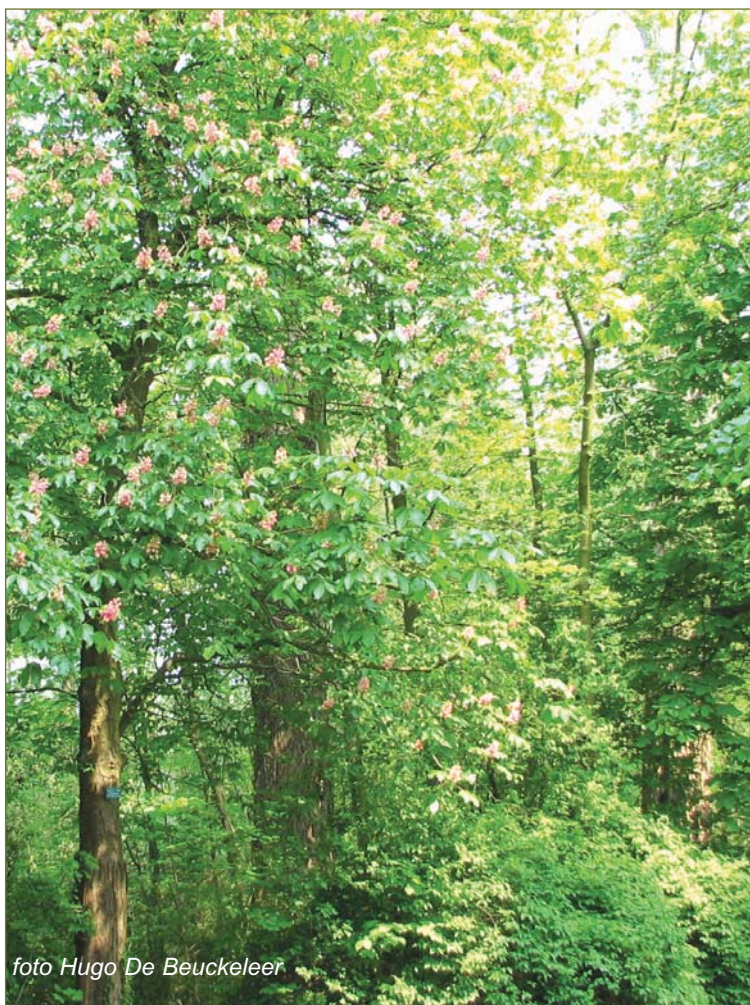

foto Hugo De Beuckeleer

laag introduceren.

De meeste privétuinen zijn niet groot genoeg om een echt bos aan te planten. Wel kan men in de randzone, door aanplantingen van bomen en struiken, de sfeer van een bosrand creëren.

Hoe kleiner de tuin is, hoe minder plaats men heeft voor hoge bomen. De hoogste laag kan dan bestaan uit kleinere boomsoorten of struiken, zoals sporkehout, lijsterbes, kerselaar, appel, pruim, kweeper, mispel, sering, krentenboompje, vlier of hazelaar.

Daar rond kan je lager blijvende struiken schikken, bijvoorbeeld bottelroos, sneeuwbes, Spirea x vanhouttei, lage boerenjasmijn of aalbes. Wens je bloemen in de tuin, hou dan rekening met het bloeitijdstip bij de keuze van de struiken.

Onder de struiklaag kan je een gevarieerde kruidlaag voorzien, die in het voorjaar een rijke bloei geeft. Lievevrouwbedstro, maagdenpalm, dovenetel, wilde hyacint, zenegroen, bosanemoon (zie foto onder), vogelmelk en witte klaverzuring zijn maar enkele voorbeelden.

foto Hugo De Beuckeleer

ecologisch genieten

Vóór de struiklaag kan je een border, een stukje bloemenweide of een bollengrasland aanleggen. Deze vervullen niet alleen de functie van een kruidlaag, maar scheppen ook een natuurlijk beeld. (zie foto rechtsboven)

In kleine stadstuintjes kan het ook interessant zijn om de hoogste laag te vervangen door klimplanten. Wilde wingerd, klimop of klimhortensia kunnen tegen de achtergevels van stadstuinen zo hoog worden als bomen en bieden schuilplaatsen, voedsel en nestgelegenheid aan vogels en insecten. Langs tuinmuren en schuttingen zijn klimplanten als kamperfoelie, heggenrank, bosrank, klimrozen en druivelaars geschikt om de hoogste laag te vervangen. Ook gesnoeide hagen kunnen deze functie op zich nemen, maar kies dan liefst een gemengde haag bestaande uit ecologisch interessante planten, zoals meidoorn, beuk, haagbeuk, veldesdoorn, hulst, liguster Uitheemse coniferenhagen zijn minder aangezien omdat ze niet passen in ons landschap en weinig te bieden hebben aan het plaatselijke dierenleven.

In bepaalde gevallen is de keuze voor een g e l a a g d e begroeiing niet aangewezen of zelfs uit den boze. Denk maar aan een oude boomgaard (zie foto rechtsonder), een perceel grond langs een vlakke vochtige beekmeander of een tuin in een stukje duin- of heidelandschap. Hier kan men best het oorspronkelijk biotoop bewaren.

We moeten dus

foto Hugo De Beuckeleer

elke tuin individueel bekijken en hem situeren in het kader van het omringende landschap.

Bron: 'De ecologische siertuin', John Rigaux - Rosette Van Cauteren,- VELT, 250 blz.

Dit boek heeft niets aan actualiteit ingeboet. Integendeel. In een omgeving die steeds meer verstedelijkt, wordt het extra belangrijk om in je eigen tuin meerwaarden te creëren. Bovendien combineer je in een ecologische siertuin schoonheid met milieuzorg. Je ver-

mijdt snoei en ander afval en je laat alle bestrijdingsmiddelen achterwege. Er zijn immers andere oplossingen en dit boek toont hoe het kan. Vaak wordt de ecologische samenhang in onze tuinen over het hoofd gezien. Maar siertuinen zijn geen huiskamers die je inricht en schoonmaakt. Planten zijn levende wezens, tuinen bepalen mee het landschap. Dit boek gaat daar van uit.

Ons Streven vzw

foto Hugo De Beuckeleer

BESTUUR ONS STREVEN VZW ANNO JULI 2007.

Romain Van Puyvelde nam ontslag als voorzitter van Ons Streven vanaf 1 juli 2007. Hij nam sedert 1999 het voorzitterschap voor zijn rekening en deed dit al die jaren met een bewonderenswaardige toewijding en met de nodige deskundigheid. Ondertussen is mede door zijn toedoen Ons Streven geëvolueerd tot een levendige, actieve en lokaal erkende vereniging. Romain blijft (gelukkig) wel zetelen in de Raad van Bestuur.

Romain Van Puyvelde

Romain wordt opgevolgd door een andere bezige bij uit onze milieuwerkgroep met name door Gert Hooftman. Gert is nog één van de medestichters van Ons Streven, opgericht in 1981.

Wij zijn ervan overtuigd dat Gert een waardige opvolger is van Romain, die door zijn kennis van zaken op verschillende vlakken en zijn gedrevenheid Ons Streven verder in de juiste richting zal sturen.

Wij verwelkomen ook de nieuwe bestuursleden Peggy Van Donick en Astrid Martens en aanvaardden het ontslag van de bestuursleden Julien De Clercq en Michel Van Damme, die beiden statutair 'werkende leden' worden. Met algemene stemmen wordt de Raad van Bestuur als volgt wedersamengesteld:

Voorzitter: Gert Hooftman
Ondervoorzitters: Ludo Boel en Jef Verspecht
Secretaris: Herman De Cock
Penningmeester: Michel Menten

Ons Streven

organisatie

Gert Hooftman

EIK

En toen zag ik een jonge eik,
de plaats waar hij ontkiemd was,
een veel te smalle stam naar
ergens hoog een bladerkroon.

De afgelegde weg verradend
de tunnel van geboortelicht
de bijna-doodervaring
van gekluisterde vrijheid.

Sporen van de hunkering
naar koesterende warmte
als riet gebogen, niet gebroken,
door tegenslagen te ontwijken.

Tussen zelfgenoegzaamheid
en onverschilligheid zocht
hij in 't wilde weg bevrijding
en kwetsbare gemoedsrust.

Tevreden dat hij zo gegroeid is
dat hij deze weg gevolgd heeft
dubbel en dwars in 't licht
ontplooid na tegenkanting.

Morgen in het avondland misschien.

Jos De Rudder

A.B.L.L.O. vzw

Actiecomité ter Beveiliging van
het Leefmilieu op de Linkeroever
en in het Waasland:

Postbus 7, 9100 Sint-Niklaas

Secr. Erik Rombaut,

Stationsstraat 126,

9170 Sint-Gillis-Waas.

© + fax 03/770 71 47

erik.rombaut@scarlet.be

www.abllo.be

ONS STREVEN vzw

Milieuwerkgroep Tielrode :

B.A. Heymanstraat 92,

9140 Tielrode.

©03/771 20 92 of 03/711 04 43

www.onsstreven.be

info@onsstreven.be

DE RAAKLIJN

Vereniging voor kwaliteit van
de leefomgeving te Belsele:

F. De Beleyr, Kleemstraat 89,

9111Belsele. ©03/722.07.62

firmin.de.beleyr@telenet.be

www.deraaklijn.be

RING-COMITÉ (= Actiecomité

Neen aan de Grote Ring)

Gilbert Cant, Perstraat 88,

9120 Haasdonk © 03/775.19.31

gilbert.cant@gmail.com

www.haasdonk.com

Vriendenkring NATUUR- HUIS PANNEWEEL

Paul Maris,

Zandstraat 146,

9120 Haasdonk

© 03/755 15.85

info@panneweel.be

www.panneweel.be

Druk in de Weer

Forelstraat 35,

9000 Gent

Tel. 09 224 29 14

info@drukindeweer.be

DURME vzw

www.vzwdurme.be

info@vzwdurme.be

►Afdeling LokerenMoerbeke- Sint-Niklaas-Stekene:

André Verstraeten,

Molsbergenstraat 1,

9160 Lokeren

© 09 348 18 59

© + fax 09/348 30 20.

andre.verstraeten@scarlet.be

►Afdeling Waasmunster- Temse

Clem Ruelens,

Fortenstraat 72; 9250 Waas-

munster; © 052 46 02 56,

clem.ruelens@telenet.be

►Afdeling Zele - Berlare - Wichelen :

Jan Maertens,

Dijkstraat 182,

9240 Zele,

© 052 / 45 31 41

donk@vzwdurme.be

►Afdeling Hamme-Dendermonde

Frans Van Havermaet,

Rijbunder 1,

9220 Hamme,

© 052/471893

frans.van.havermaet@telenet.be

NATUURPUNT

► Waasland NOORD

Jan Dhollander, Bergstraat 25,

9170 De Klinge © 03/770.64.26

voorzitter@panneweel.be

www.natuurpunt.be/waaslandnoord

► Zuid-Waasland

Liliane Verbeke,

Cauwerburg 15

9140 Temse,

© 03/771.17.43

ECOTEST

Milieuvereniging gemeente Temse:

Negenoostraat 3, 9140 Steendorp

© 03/774 22 57

WASE IMKERSBOND :

Willy Devriese,

Drie Lindekens 48,

9120 Beveren

© 03/755 15 65

devriese.willy@skynet.be

V.E.L.T.

Vereniging voor Ecologische
Leef- en Teeltwijze:

Temmermans Marc

Watermolendreef 126

9100 Sint-Niklaas

marc.temmermans@telenet.be

J.N.M. Jeugdbond voor Natuur- studie en Milieu-bescherming

►afd. Waasland

Brecht De Meulenaer, Beukenhof

16, Nieuwkerken

brecht.de.meulenaer@pandora.be

www.jnm.be/waasland

►afd Durmeland,

De Brauwer Neleke

Driesstraat 105

9240 ZELE

© 052/44 88 38

© 0498/77 49 70

debrauwer_neleke@scarlet.be

www.jnm.be/durmeland

VOGELBESCHERMING VLAANDEREN

Schuttershof 14, 9100 Nieuw-
kerken, Sint-Niklaas.

Jan Rodts ©03/296 26 80

info@vogelbescherming.be

www.vogelbescherming.be

HOF TER SAKSEN

Arboretum & groendienst

©03/775 28 51 Haasdonkbaan

101, 9120 Beveren

HORTUS TER SAKSEN vzw

August De Boeckstraat 17, 9120

Beveren. © 03/755.23.26

C.V.N. Centrum voor natuurbe- schermingseducatie -regio Waas

D. De Roose,

Schauselhoekstraat 18,

9140 Temse, © 03/771.49.24

'T GROENE WAASLAND

Hoofredactie Dirk Hylebos - Fortenstraat 99
9250 Waasmunster - 052/46 30 51

Boekhouding Maarten Geeraerts - buitenstraat 68
9170 Sint-Gillis tel 03/234 08 13
rek. nr. 000-1709871-52

Vormgeving en coördinatie : Maria Van de Vyver
 Gilbert Cant 03/775 19 31

e-mail : groene.waasland@gmail.com

Abonnement 5 EURO Oplage 1400 exemplaren

't groene waasland verschijnt **in** januari,
maart, mei, september en november.

Wie een abonnement wenst op dit tweemaandelijks tijdschrift *'t groene waasland* kan dit

*** door 5 EURO over te schrijven naar 't groene waasland op het nr 000-1709871-52**
met vermelding abonnement *'t groene waasland* 2007

en is dan tevens 'toegetreten' lid van de regionale vzw ABLLO.

*of via een contactadres van één of andere vereniging, die U vindt op de vorige bladzijde

Inhoud:

- 2 ...Woordje hoofredacteur ...Dirk Hylebos
- 3 ...ABLLO vzw vraagt veiligheidsrapport over NMBS-station Sint-Niklaas. ...ABLLOvzw
- 4 ...JNM wordt en zoekt ouwe sok! Kampkippen & Kikkererwten ...JNM
- 5 ...Natuurinrichting in 'Klein broek' ...vzw DURME
- 5 ...Foto- en tekstwedstrijd "Met Hart en Ziel" Tot 31 december 2007 ...Ons Streven
- 6 ...Dames en Heren uit de bomenwereld
- 8 ...Onze paddenoverzetacties ...vzw DURME
- 9 ...Gemeentebestuur van Sint-Gillis Waas kwam belofte na. ...ABLLOvzw
- 10 Klimaatwijken 2007-2008 ...ABLLOvzw
- 12 Amfibieën in je vijver? Laat het ons weten! ...Ons Streven
- 13 De eikenprocessievlinder, staatsvijand nummer 1. ...Ons Streven
- 14 kalender
- 19 Europese lobby boven Molsbroek Vale gieren op de dool ...vzw DURME
- 20 Steekproef ...Tonny Temmerman
- 22 De status van de huismus of *De ene mus is de andere niet* ...ABLLOvzw
- 27 Ecologische siertuin. Het belang van een gelaagde begroeiing ...Ons Streven
- 29 Bestuur Ons Streven vzw anno juli 2007. ...Ons Streven

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift, 27ste jaargang - nr 4; september 2007 - nr **151**
verantwoordelijke uitgever : Willy Van Overloop, Eikenlaan 13, 9111 Belsele

REDACTIE : Liliane Verbeke (foto's), Marc Temmermans, Tonny Temmerman, Katy Beke, Jenny De Laet, Willy Devriese, Jef Verspecht, Romain Van Puyvelde, Dirk Hylebos, Gilbert Cant (foto's).

Alle teksten voor het volgend nummer moeten binnen zijn **vòòr 20 oktober 2007** op het Email-adres : gilbert.cant@gmail.com of schriftelijk bij Gilbert Cant, Perstraat 88, 9120 Haasdonk